

Netværksmøde #1

Vært: Roskilde Kommune, Musicongrunden
Tema: Midlertidige aktiviteter i byomdannelse

Mødet blev afholdt torsdag den 27. marts 2008. I alt 17 kommuner og 5 konsulentvirksomheder var repræsenteret ved mødet.

Denne opsamling indeholder:

1. Resumé af debatten
2. Resumé af oplæggene

1. Resumé af debatten

På baggrund af egne erfaringer og inspirationen fra dagens indlæg og rundvisning diskuterede mødets 35 deltagere fordelt på tre grupper afslutningsvist potentialer og barrierer ved brug af midlertidige aktiviteter i byomdannelsen.

Nedenfor har vi opstillet de tre gruppers pointer, så du kan se, hvilke pointer, der var enighed om.

Pointer påpeget af alle tre grupper

Potentialer	Barrierer
<ul style="list-style-type: none"> • Midlertidige aktiviteter (MA) giver mulighed for en ny form for borgerinddragelse. • MA er realiseringen af en bottom-up strategi: En mulighed for at lade ting gro nedefra, så det er borgerne, der giver området indhold. • MA skaber ejerskab blandt aktørerne for udviklingen af et område. • MA kan skabe byliv fra starten og øge områdets værdi. • MA kan være "5 års sjov frem for forfald" • MA kan bidrage til en levende og varieret by	<ul style="list-style-type: none"> • Planloven fastlåser områders brug og funktion, hvilket forhindrer alternative aktiviteter i området. • Byggereglementet (krav om alt fra antallet af toiletter til brandudgange) er en kæmpe udfordring, der bremser udnyttelsen af bygninger og anlæg til nye formål. Hvordan kan man "overvinde" den for at fremme mulighederne for midlertidige aktiviteter?

Pointer påpeget af to grupper

Potentialer	Barrierer
<ul style="list-style-type: none"> • MA kan udvikle plankulturen og skabe forståelse og samarbejde mellem fag og forvaltninger. • MA giver mulighed for at arbejde projektorienteret. • MA er en måde at udnytte et områdes tilstedeværende ressourcer og derved skabe identitet. • MA er en effektiv metode til at synliggøre potentialer og fremtidens muligheder for borgere og politikere ved en byomdannelse. • MA er et laboratorium, hvor man kan teste bylivsfunktioner i et område. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan får man grundejere og investorer interesseret og engageret i MA? • Hvordan får man synliggjort værdien af MA overfor investorer, grundejere og myndigheder? • Har et område forskellige ejere, ligger der en udfordring i at få koordineret arbejdet og få alle interesser med på ideen (som i Flintholm projektet).

Illustration: Ålborg Kommune

Enkeltstående pointer

Potentialer	Barrierer
<p>Midlertidige aktiviteter kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Støtte det lokale undergrundsliv. • Være et led i en udvikling af kulturlivet i byen. • Give rum til skæve aktiviteter, der vanskeligt rummes andre steder. • Brande og skabe opmærksomhed • Indgå som værdifulde dele af det fremtidige byliv (udvikle permanente aktiviteter)? • Finde og forstærke overlappende interesser i byudviklingen • Påvirke og løfte de omkringliggende områder • Hjælpe til at forebygge konflikter og støtte selvsjov i området. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan åbner man MA op for omverden? • Hvordan skaber man gode tværfaglige projektorganisationer i kommunen? • Hvordan får kommunen afsat de nødvendige midler til MA? Er kommunefuldmagten et problem? • Hvordan overkommer man fristen til kortsigtet gevinst på grundsalg? • Hvordan synliggør man værdien af MA? • Hvordan forsvarer man kommunens engagement i særinteresser i forhold til ansvaret for fællesskabet? • Hvordan får man forvaltningerne til at tænke tilstrækkeligt uden for boksen?

2. Resume af oplæg

Trevor Davis Leder af Københavns Internationale Teater - Kulturlivets perspektiv på midlertidige aktiviteter i byudviklingen.

Trevor Davis har mange års erfaring med at arbejde mellem kunsten (det flygtig, midlertidige og diffuse) og byplanlægningen (det faste, fysiske og strategiske). Det er i dette spændingsfelt mellem det flygtige og faste, han ser det interessante i brugen af midlertidige aktiviteter.

Trevor Davis understregede blandt andet:

- At der ligger en ny livsopfattelse bag populariteten af midlertidige aktiviteter. Ideen om det perfekte, færdige sted er opgivet, og vi bliver i øjeblikket tiltrukket af det ufærdige og midlertidige. Det er muligheden for at påvirke og skabe, der gør den midlertidige brug så attraktiv for mange mennesker.
- At tænke midlertidige aktiviteter ind i omdannelsen af vores byer kræver, at vi forholder os på en ny måde til vores planlægningsbegreber, reglementer og systemer. Det kræver ændringer i plankulturen og nye samarbejdsformer.
- Man skal som planlægger turde fritage rum fra normale regler og gøre sig bevidst om hvilke projekter og ideer man vil arbejde med.

Eksempler på byer, hvor man arbejder målrettet med midlertidige aktiviteter:

- Berlin er det klassiske eksempel på et sted, hvor denne form for aktiviteter har slået igennem. Berlin er blevet et laboratorium – en by man kan påvirke, og aldrig præcis ved hvor ender.
  - I Amsterdam har man lært sig at håndtere vil-selv-ånden, og har blandt andet lavet en "inkubator fond", der arbejder proaktivt med midlertidige projekter. De arbejder mellem developere og de potentielle brugere af midlertidige rum, og hjælper med information, kontrakter osv. Fonden sikrer også, at aktiviteterne er til gavn for hele byen.
- Lav behovsanalyser for byen – og vov at styre udviklingen efter det.
  - Lav alternative kortlægninger af byen
  - Inviter til dialog mellem politikere, borgere, ildsjæle og planlæggere
  - Skab tidslommer i planlægningen
  - Giv områder særstatus midlertidigt
  - Tænk i muligheder og potentialer: så snart noget hedder kunst er alt muligt!

Mikkel Nordberg
Partner og arkitekt i Holscher Arkitekter
- Alternative strategier til at skabe liv i nye bydele.

Mikkel Nordberg fortalte med udgangspunkt i to cases om erfaringer med alternative strategier til udvikling af byliv. Flintholm Boulevard (Frederiksberg) og Tankefuld (Svendborg).

Flintholm - alternativ butikks- og bylivsstrategi

På Flintholm er visionen at skabe liv og identitet i et nyt område i byen, der tidligere har huset industri. Området mangler en klar identitet, og developeren er klar over, at der skal mere til at skabe et godt liv i området end dyre ejerlejligheder. Derfor er der udviklet en strategi for at skabe liv, der bygger på publikumsorienterede aktiviteter i stueetagerne. Den indeholder en udnyttelse af det frirum, der er, fra de første bygning står klar, til området er fuldt udviklet efter 5 år. Det er i dette frirum, de midlertidige aktiviteter kommer ind i billedet.

Ideen med midlertidigheden er:

- At tiltrække butikker/kreative erhverv, der skal flytte ind allerede tidligt i byggeprocessen, sådan at der bliver tiltrukket mennesker til området allerede inden det er færdigbygget.
- At skabe et væksthuse for kreative erhverv.
- At arbejde bevidst med flere generationer at lejere – nogen bliver, mens andre flytter igen. Developerne er villige til at arbejde med trappe-huslejemodeller.
- At forsøget skal lede til en balance mellem skæve erhvervsdrivende og mere traditionelle butikker (dagligliv og forbrug).
- At arbejde med at bygge høje fleksible stueetager til erhverv, hvor der kan indskydes halve eller hele etagedæk, der gør, at de kan passe til forskellige typer af erhverv.

Udfordringer i processen:

- Mange grundejere. For at skabe liv arbejdes med at tænke i vandret planlægning, med en mere flydende forståelse af byliv. Det betyder at det er nødvendigt med meget koordinering og samarbejde mellem de forskellige grundejere.
- Identitets-arbejdet kom ind for sent i udviklingsprocessen – først da de var halvvejs igennem. Derfor er arbejdet med at skabe netværk også kommet meget sent i arbejdet.
- Overvinde zoneplanlægning
- Høj udviklingshastighed pga. et opadgående boligmarked

Tankefuld – Skabelse af merværdi via langsigtet planlægning og partnerskab

Området er et stort naturområde med stor herlighedsværdi i udkanten af Svendborg, og perspektivet er meget langt (20 år). Det er vigtigt at skabe et kerneområde, hvor der arbejdes med at sikres kerneværdier og identitet for området, og som fungerer som drivhus for at få oparbejdet og testet netværk og funktioner i området. Det handler om muligheden for at følge op på de visioner og intentioner, der ligger for området ved at handle, frem for at det kun skal forankres i plangrundlaget.

Peter Schultz Jørgensen
Kulturafdelingen, Roskilde kommune
Midlertidighed som strategi i udviklingen
af Musicon

Peter Schultz Jørgensen fortalte til netværksmødet om strategien og tankerne bag brugen af midlertidige aktiviteter i udviklingen af det nye byområde Musicon i Roskilde.

Filosofien bag Musicon er at bygge et skelet, hvorpå der efterhånden kan fyldes nødvendige aktiviteter på. Det gælder om at have en struktur, der hele tiden kan udvide og udvikle sig.

Peter Schultz Jørgensen nævnte flere grunde til at bruge midlertidige aktiviteter i udviklingen af Musicon. Midlertidige aktiviteter tilfører området urbanitet og giver mulighed for at afprøve stedets potentialer. Hvilke former for aktiviteter er bæredygtige i området? Jørgensen nævnte under sit oplæg nogle eksempler på midlertidige aktiviteter på Musicon grunden:

- 100 haver: En afdeling af Teknisk Skole laver afgangsprojekter, der består i at lave haver. De har fået lov til at lave dem på grunden, og ideen er, at interessante haver måske kan blive permanente.
- I de gamle fabrikkeshaller bliver der holdt alt fra fester til svendeprøver.
- En af hallerne bliver brugt af skatere. De har en femårig kontrakt, men som de selv siger "om fem år vil i plage os om at blive".

Deltagelse – ikke inddragelse

En anden vigtig funktion for de midlertidige aktiviteter er borgerdeltagelse. Aktiviteterne er en ny måde at få borgerne til at deltage aktivt i udviklingen af området. Det er en måde at få borgerne ud på stedet og afprøve dets muligheder. Borgerne skal blive opmærksomme på, at det også er et sted de kan bruge.

Før energi til Musicon – fra byen og globalt

Hovedsageligt handler det om at få energi ind i området. Det skal ske noget, frem for den evige snak. Det gør, at der er mulighed for at finde frem til stedets potentialer – finde realismen i projektet. Således er strategien:

Afprøv tingene: virker det er det godt – gør det ikke, gør det ikke så meget.

Opsamlingen er udarbejdet af Hausenberg
Kontakt: Nicolai Carlberg
Telefon: 3534 6454
E-mail: nc@hausenberg.dk
www.hausenberg.dk